Hallituksen esitys elintarvikelaiksi 3/2021 vp

Eduskunta Talousvaliokunta 26.2.2021

Elintarvikelaki uudistus - yleistä

- Elintarvikelaki uudistetaan vastaamaan EU-säädöstöä ja
- viranomaisten valvontakeinoja lisätään, mukaan lukien elintarvikealan toimijan luotettavuuden arvioiminen.
- Kauppa kannattaa lakikokonaisuuden selkeyttä suhteessa harmonoituun lainsäädäntöön sekä viranomaisten tehokkaita valvontakeinoja.
- Nopeasti etenevä digitalisaatio ja sähköiset kaupankäyntikanavat kuitenkin muuttavat toimintaympäristöä kaiken aikaa ja syntyy uudenlaisia uhkia.
- Tehokas viranomaisjärjestelmä, joka kykenee tunnistamaan, hoitamaan, ennalta ehkäisemään ja torjumaan sekä uusia ja tunnettuja elintarviketurvallisuusuhkia tulee jatkossakin olemaan muutospaineen kohteena.

Valvontamaksut- osa 1

- Kaupan toiminnot ovat hyvin erityyppisiä: maahantuontia, varastointia, logistiikkaa, markkinointia ja jakelua.
- Laskelmien mukaan valvontamaksut tulevat kaksinkertaistumaan elintarvikemyynnin osalta. Kaupan maahantuonnin, kaupallisen agentuuritoiminnan ja logistiikan osalta lisäys olisi vielä suurempi.
- Elintarvikkeita koskevan yksityiskohtaisen sääntelyn tuoman hallinnollisen taakan lisäksi monet muutkin valvontamaksut ja kauppaan kohdistuvat julkiset maksut rasittavat yrityksiä.
- Varsinkin pienimmille yrityksille tarkastus on arvokasta vuoropuhelua viranomaisen kanssa. Tämä on tapahtunut tarkastuksen yhteydessä, ja siitä on maksettu tarkastusmaksu.
- Pienten yritysten neuvontaan ja ohjaukseen jatkossa suunnattava elintarvikevalvonnan resurssia.

Valvontamaksut – osa 2

- Elintarvikealan toimija vastaa toiminnastaan ja elintarvikkeiden turvallisuudesta omalta osaltaan. Kauppa on panostanut omavalvontaan merkittävästi, noudattaa toimialan hyvän käytännön ohjetta sekä varmistaa laadun yksityisillä elintarviketurvallisuuden varmistusjärjestelmillä sekä kolmannen osapuolen auditoinneilla.
- Toimijat analysoivat jatkuvasti, että tuotteet vastaavat säännösten mukaista tai sitäkin vaativampaa sovittua tasoa. Valvontamaksujen lisääntyessä on huolehdittava, ettei yrityksen mittavia tutkimuskuluja ja muita kustannuksia lisätä tarpeettomasti.
- *Kyläkaupat vapautetaan vuosittaisesta valvontamaksusta*.
- Vapautus on perusteltu. Kyläkauppojen liikevaihtotasot ja kannattavuus ovat alhaisella tasolla; lisäksi kyläkauppojen määrä laskee jatkuvasti.

Lopuksi

- Elintarvikevalvontaa tulee tehdä riskiperusteisesti.
- Lisääntyvä maksukertymä tulee ohjata elintarvikevalvontaan: kaikenkokoisten toimijoiden ohjaukseen ja neuvontaan sekä tehokkaisiin toimenpiteisiin säännöksiä rikkovia toimijoita kohtaan.
- Valvonnassa on pyrittävä toiminnan tehokkuuteen ja säästöihin.
- Lain valmistelua on tehty pitkään ja sen aikana on saavutettu yhteinen näkemys elintarvikevalvonnan tarvitsemasta resurssoinnista.
- On hyvä, että lain uudistaminen valvontakokonaisuuden osalta saadaan päätökseen.

KIITOS

Merja Söderström
Asiantuntija, lakimies, VT

Merja.soderstrom@pty.fi
www.pty.fi